Verslag Bijeenkomst Warmterotonde - 24/11/2017

We moeten streven naar een warmte-infrastructuur die in de toekomst onafhankelijk zal zijn van aanbieders en afnemers. De warmterotonde in Zuid-Holland is een mogelijkheid daartoe. Er is enorme potentie, maar in de provincie wordt daar verschillend naar gekeken. Deze bijeenkomst is opgezet om met deskundigen uit het veld en met lokale politici van gedachten te wisselen. Als we hiermee doorgaan, wat zijn dan verstandige stappen om te nemen? Wat wordt de rol van de provincie? Zijn er nog wetswijzigingen nodig?

Tweede Kamerlid **William Moorlag** beet het spits af. Nu de fractie bestaat uit slechts negen personen is het zaak goed gebruik te maken van de werkgroepen in de partij, dus hij is blij met deze bijeenkomst. Warmte is een issue en iedereen is overtuigd van nut en noodzaak. Maar een van de grote vraagstukken is het eigenaarschap, ook om investeringskapitaal te creëren.

Wethouder **Raimond de Prez** legt de energiestrategie uit die in Delft is opgesteld. Bijzonder aan Delft is dat 48% van de woningen sociale huurwoningen zijn (regulier en studentenwoningen). Diverse nieuwe woonwijken zijn al gasloos, zonder dat daar beleid voor is. Zowel projectontwikkelaars als bewoners vinden dat normaal, ze verwachten het eigenlijk. In Delft wordt gebruik gemaakt van warmtebronnen en restwarmte. Als het riool wordt vervangen proberen ze dat te combineren met warmteleiding-aanleg. En er wordt een geothermieput geslagen door de TU-Delft.

Nieuwbouwwijken zonder gas zijn geen probleem, want die grond is van de gemeente. Portieketagewoningen uit de jaren 50 leveren de meeste uitdaging op dit moment (slecht energielabel, inwoners met lage inkomens, steeds meer stijgend grondwater, slecht gebouwd, asbest). Sloop/nieuwbouw wordt dan dus overwogen. Grootste uitdaging, nu en in de toekomst: hoe zorg je dat de mensen die niet zoveel te besteden hebben kunnen profiteren van deze ontwikkelingen?

Maya van der Steenhoven, directeur Programmabureau Warmte Koude Zuid Holland (http://warmopweg.nl/), vertelt over haar visie over collectieve en individuele warmteoplossingen. Ze is initiator van de Van Gas Los Campagne: heel Nederland van het gas los.

De energietransitie stuit op een paar praktische bezwaren:

- De beginselen ‘de vervuiler betaalt’ en ‘iedereen betaalt naar draagkracht’ komen ongelooflijk onder druk te staan en zijn niet verenigbaar. De kosten om op all electric, warmte of groen gas over te stappen zijn hoog. Daar hebben de laagste inkomens ondersteuning bij nodig. Hoe kunnen we voor hen voordelen cremeren?
- De transitie die nodig is gaat niet lukken zonder handjes! Er zijn meer installateurs (mbo) nodig.
- Daarnaast is er het Badkuip-probleem: energieopwekking vindt voornamelijk plaats in de zomer en de piek in verbruik zit juist in de winter.
- Nieuwe energie kost ruimte! En het is zichtbaar. Dit stuit op veel bezwaren.

Rotterdam heeft de hoogste gemiddelde CO2-uitstoot per inwoner ter wereld! Maar er zijn wel veel warmtemogelijkheden in de grond van Zuid-Holland (aardwarmte). De toekomst ligt in een circulaire haven, die draait op groen gas, en die restwarmte levert. Daarom hebben Havenbedrijf Rotterdam, Gasunie, Provincie Zuid-Holland, Eneco en Warmtebedrijf de Warmtealliantie opgericht.
Maar hoeveel vraag naar warmte is er? En matcht dit met het lokale regionale aanbod? Hoeveel behoefte is er aan restwarmte, geothermie, laagtemperatuur warmte op lokaal niveau?

De opdracht is: ontwikkel een open markt voor warmte in Zuid-Holland, die betrouwbaar, duurzaam, betaalbaar en toekomstbestendig is. Er zijn drie marktmodellen onderzocht. Twee daarvan krijgen een nadere uitwerking. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat is daarbij aangesloten.

Drie jaar geleden keken mensen of ze water zagen branden over van het gas af en nu staan bedrijven in de rij, maar de opgave is enorm. “In 2050 co2-neutraal zijn” betekent concreet: 7 miljoen huishoudens in totaal van het gas los. Dat zijn 250.000 huizen per jaar, terwijl er nu juist nog steeds 100.000 woningen per jaar op het gas bij komen!

Per wijk moeten er keuzes gemaakt worden hóe van het gas los te komen. De voorkeur per wijk ligt aan de lokale omstandigheden, de wensen van de buurtbewoners, kiest men voor de laagste maatschappelijke kosten of de laagste kosten per huishouden. Marktpartijen haken nu nog af vanwege het ontwikkelrisico dat ze lopen.

Dit is een van de allerlastigste transitie die eraan gaat komen. Dit heeft effecten voor mensen achter de voordeur, en het is een dure transitie. We moeten nadenken over onze rol en samenwerking, over onze schaduw heenstappen en durven beslissen. Wacht niet met communiceren! Twee derde van de mensen is het eens dat we moeten stoppen met aardgas, maar mensen hebben heel weinig vertrouwen in de gemeenten. De grootste zorgen van de burger zijn de kosten en wie beslist wat. Als gemeente moet je wel zorgen voor onafhankelijkheid, maar je niet te veel bemoeien met de besluitvorming en de uitvoering. En wees niet bang om te zeggen dat je nog niet alles weet. Heb lef, verander niet steeds van mening, vertel op tijd, neem de burger serieus, sluit aan bij de beweegredenen van de burger.

Joeri Oudshoorn is woordvoerder duurzaamheidstransitie van de Haagse stadspartij. Die stip op de horizon in 2040 is duidelijk. Maar wanneer moet je dan waarmee beginnen?
In het voorjaar van 2017 is, los van de raad, een klimaatpact gesloten in Den Haag met acht partijen. In Den Haag is het standpunt: warmte is dé lokale opgave. Maar het is ook echt een *lokale* opgave, want warmte versleep je niet gemakkelijk! Lokaal warmte genereren is veel goedkoper en Den haag heeft gelukkig geothermiebronnen onder het gebied liggen. De warmterotonde is voor Den Haag dan ook niet zo interessant als voor bijvoorbeeld Leiden.

Het plan is om drie nieuwe geothermiebronnen aan te sluiten. Platte daken – waar er veel van zijn in Den Haag - kunnen veel energie opslaan. Warmte kan ook worden opgeslagen onder de grond of in zouten. Joeri meent dat de grootschalige plannen voor het warmtenet vooral de armste huishoudens treffen. Den Haag wil daarom kleinschaliger denken: elektriciteit omzetten naar warmte en andersom kan met 100 motoren in een fabriek, maar die 100 motoren kunnen we ook op 100 plekken in de stad zetten.

Louis Hiddes, lid van de landelijke projectgroep Energie van de PvdA en daarnaast directeur van de Mijnwater B.V. (het grootste Smart Grid voor warmte en koude levering in Europa; http://www.mijnwater.com/) vertelt over de mijnwaterreservoirs met water van 30 graden dat gebruikt wordt in de regio van Heerlen voor de warmte in woningen, kantoren en bedrijven. Er wordt op diverse plekken warmte weggehaald. Hoofdzaak is energiestromen te betrekken en te benutten. De transitie kost € 12.000 a € 17.500 per huis. Dan heb je ongeveer 40% goedkopere energie.

Deze bijeenkomst was een aanzet om ervoor zorgen dat er binnen de PvdA een goed oordeel gevormd kan worden over de warmtetransitie. Het Netwerk Duurzaamheid (de Energiegroep) wil raadsleden helpen en proberen vragen te gaan genereren en dingen op een rij te zetten. Wat zijn relevante overwegingen? Hoe om te gaan met buurten die van het gas af moeten?
Het Warmte Koude Bureau kan ook adviseren en begeleiden, zonder pushen. De keuze ligt bij de mensen zelf. Taak van de overheid: zorgen dat er geld is.